

Νόμος 1882/1990

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 1882

Μέτρα για την περιστολή της φοροδιαφυγής, διαρρυθμίσεις στην άμεση και έμμεση φορολογία και άλλες διατάξεις.

(ΦΕΚ Α' 43/23-03-1990)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή::

Άρθρο 8.

Διαδικασία υποβολής στοιχείων για τον προσδιορισμό του εισοδήματος των επιτηδευματιών

1. Οι δικηγορικοί σύλλογοι, για κάθε είσπραξη αμοιβής δικηγόρου, για παράσταση στα δικαστήρια, υποχρεούνται να εκδίδουν θεωρημένη από τη δημόσια οικονομική υπηρεσία τετραπλότυπη απόδειξη είσπραξης. Στην απόδειξη εκτός από τα άλλα στοιχεία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο, ο αριθμός φορολογικού μητρώου του δικαιούχου δικηγόρου και η Δ.Ο.Υ. που φορολογείται κάθε δικηγόρος. Το πρώτο αντίτυπο παραδίδεται στον καταβάλλοντα την αμοιβή, το δεύτερο και τρίτο επισυνάπτεται στο σχετικό δικόγραφο και το τέταρτο παραμένει στο στέλεχος. Η γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου δεν θα παραλαμβάνει το δικόγραφο αν δεν επισυνάπτονται σ' αυτό τα ανωτέρω αντίτυπα των αποδείξεων, είσπραξης της αμοιβής. Το ένα αντίτυπο των αποδείξεων αυτών, κάθε τρίμηνο θα στέλνεται στο Υπουργείο Οικονομικών στη Διεύθυνση Ελέγχων. Σε περίπτωση είσπραξης αμοιβής, για παράσταση δικηγόρου κατά τη σύνταξη συμβολαίων, θα προσκομίζονται στους συμβολαιογράφους τα δύο αντίτυπα της απόδειξης είσπραξης, η οποία και θα μνημονεύεται στο συμβόλαιο. Οι συμβολαιογράφοι θα στέλνουν το ένα από αυτά στο Υπουργείο Οικονομικών στη Διεύθυνση Ελέγχων. Συμβάσεις που καταρτίζονται μεταξύ δικηγόρων και πελατών αυτών, με τις οποίες η αμοιβή συμφωνείται σε ποσοστό επί του αντικειμένου της αναλαμβανόμενης υποθέσεως, θεωρούνται από την αρμόδια για το φόρο δημόσια οικονομική υπηρεσία μέσα σε 10 (δέκα) ημέρες από την ημερομηνία κατάρτισης και υπογραφής, άλλως είναι ανίσχυρες και δεν έχουν κανένα έννομο αποτέλεσμα. Η Διεύθυνση Ελέγχων θα μεριμνά για τη μηχανογράφηση

των παραπάνω αποδείξεων και αποστολή καταστάσεων αμοιβών στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. που φορολογείται κάθε δικηγόρος.

2 Για την τοποθέτηση μετρητών παροχής ηλεκτρικού ρεύματος από τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού απαιτείται υπεύθυνη δήλωση, η οποία συντάσσεται σε δύο αντίτυπα, από τον αδειούχο εγκαταστάτη προς τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) το ένα αντίτυπο θα υποβάλλεται από τον ηλεκτρολόγο στην αρμόδια για τη φορολογία αυτού δημόσια οικονομική υπηρεσία και το άλλο θεωρημένο από την υπηρεσία αυτή θα υποβάλλεται στη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού. Η βεβαίωση αυτή υποβάλλεται σε δύο (2) αντίγραφα από τα οποία το ένα επιστρέφεται θεωρημένο σε αυτόν που το προσκόμισε και το άλλο τίθεται στο φάκελο του ηλεκτρολόγου. Η Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού δεν θα εγκρίνει την παροχή ηλεκτρικού ρεύματος αν η βεβαίωση δεν είναι θεωρημένη από την αρμόδια για τη φορολογία του ηλεκτρολόγου δημόσια οικονομική υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.). Για να γίνει η θεώρηση της ανωτέρω βεβαίωσης από την αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία, θα πρέπει να επισυνάπτονται, στο αντίτυπο που προορίζεται για την υπηρεσία αυτή, ειδικά έντυπα που θα συμπληρώνονται από τον ιδιοκτήτη της οικοδομής με τα στοιχεία των επιτηδευματιών που εκτέλεσαν τις βασικές εργασίες της οικοδομής χωριστά για κάθε επιτηδευματία, καθώς και φωτοαντίγραφο της άδειας ανέγερσης της οικοδομής. Ο ιδιοκτήτης της οικοδομής υποχρεούται, μέσα σε δύο μήνες από την έγκριση παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος να υποβάλλει δήλωση στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και να αποδώσει το φόρο προστιθέμενης αξίας που αναλογεί στην αξία του κόστους κατασκευής της οικοδομής και δεν αποδόθηκε, λόγω έκδοσης ανακριβών στοιχείων. Ειδικότερα, ο ιδιοκτήτης της οικοδομής υποχρεούται να αποδώσει το φόρο προστιθέμενης αξίας που αναλογεί στη διαφορά μεταξύ της συνολικής αξίας του κόστους κατασκευής της οικοδομής, όπως αυτή προσδιορίζεται για την επιβολή του φόρου μεταβίβασης ακινήτων, μη υπολογιζόμενου συντελεστή εμπορικότητας (ΣΕ) αφαιρούμενης της αξίας του οικοπέδου και ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) ως εμπορικού κέρδους, στην περίπτωση που η οικοδομή ανεγείρεται από τον ιδιοκτήτη, και της συνολικής αξίας των υποβαλλόμενων στοιχείων ανέγερσης της οικοδομής. Ο ιδιοκτήτης της οικοδομής δεν υποχρεούται να αποδώσει φόρο, αν η ανωτέρω διαφορά είναι μικρότερη της συνολικής αξίας του κόστους κατασκευής κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%), ή υποβάλλει δικαιολογητικά ότι η αξία κατασκευής της οικοδομής υπολείπεται της

ανωτέρω αξίας, λόγω προσωπικής του απασχόλησης στην ανέγερση αυτής ή μη ολοκλήρωσης της κατασκευής της.¹

3. Όσοι υποβάλλουν αίτηση για παροχή νερού στις Εταιρείες Υδρεύσεως, υποχρεούνται να υποβάλουν μαζί με την αίτηση και πληροφοριακά στοιχεία για τον υδραυλικό που κατασκεύασε τις σχετικές υδραυλικές εγκαταστάσεις, συμπληρώνοντας ειδικό μηχανογραφικό έντυπο, άλλως η εταιρία δεν θα εγκρίνει την παροχή νερού. Τα έντυπα αυτά κάθε τρίμηνο θα στέλνονται από τις εταιρείες στις αρμόδιες για τη φορολογία κάθε υδραυλικού Δ.Ο.Υ.

4. Οι καταστάσεις που συντάσσονται από τα τουριστικά γραφεία και προορίζονται για τα μεθοριακά φυλάκια των Αστυνομικών Αρχών, θα υποβάλλονται σε δύο αντίτυπα. Το ένα αντίτυπο θα στέλνεται από τις αρμόδιες αρχές στο Υπουργείο Οικονομικών στη Διεύθυνση Ελέγχων.

5. Οι εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων υποχρεούνται να προσκομίζουν στις υπηρεσίες του Υπουργείου Επικοινωνιών και Μεταφορών καταστάσεις με τα στοιχεία των προς εξέταση υποψήφιων οδηγών, πριν από την εξέταση αυτών.

Οι παραπάνω καταστάσεις θα θεωρούνται από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και θα στέλνονται, στο τέλος κάθε μήνα, στις αρμόδιες για τη φορολογία των εκπαιδευτών δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες-

6. Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται από ασφαλιστικές εταιρίες σε δικαιούχους ασφαλισμένων αυτοκινήτων, για ζημιές που προξενήθηκαν στα αυτοκίνητα αυτά, δεν αναγνωρίζονται για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα των ασφαλιστικών επιχειρήσεων προκειμένου να υπολογιστούν τα καθαρά κέρδη για τη φορολογία του εισοδήματος, αν δεν καλύπτονται από νόμιμα δικαιολογητικά που προβλέπονται από τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων. Η συζήτηση της κύριας αγωγής κατά ασφαλιστικής εταιρείας ή άλλου υπόχρεου για αποζημίωση από ατύχημα που προκλήθηκε με αυτοκίνητο, κηρύσσεται απαράδεκτη αν δεν προσαχθούν τα παραπάνω δικαιολογητικά του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων. Σε βάρος των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, που καταβάλλουν ασφαλιστική αποζημίωση, χωρίς την προσκόμιση από το δικαιούχο των νόμιμων δικαιολογητικών, εκτός των προβλεπόμενων από το πρώτο εδάφιο κυρώσεων, επιβάλλεται και πρόστιμο που δεν μπορεί να είναι κατώτερο του φόρου προστιθέμενης αξίας, που αναλογεί στο ποσό της αποζημίωσης που δεν καλύπτεται με νόμιμα

¹[Τροποποίηση 2065/1992, Άρθρο 8](#)

δικαιολογητικά των επιχειρήσεων που αποκατέστησαν τη ζημία. Για την επιβολή του προστίμου αυτού εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 47 του Κ.Φ.Σ..²

7. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την έκδοση οικοδομικών αδειών υποχρεούνται να στέλνουν αντίγραφα των αδειών που εκδίδονται από αυτές στην αρμόδια για τη φορολογία του ιδιοκτήτη της οικοδομής δημόσια οικονομική υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), στο τέλος κάθε τριμήνου για τις άδειες που εκδόθηκαν μέσα στο τρίμηνο αυτό.

8. Οι υπόχρεοι σε υποβολή δηλώσεων φόρου μεταβιβάσεως ακινήτων με επαχθή αιτία ή αιτία θανάτου, δωρεάς ή γονικής παροχής, υποχρεούνται να υποβάλουν μαζί με τη δήλωση και ειδικό έντυπο με τα στοιχεία του προσώπου προς το οποίο γίνεται η μεταβίβαση του ακινήτου.

9. Στις περιπτώσεις που απαιτείται από τις κείμενες διατάξεις για την άσκηση οποιουδήποτε επαγγέλματος, άδεια αστυνομικής ή άλλης δημόσιας αρχής, η άδεια δεν θα χορηγείται αν δεν υποβάλλεται στην αρχή αυτήν αντίγραφο της άδειας ασκήσεως επιτηδεύματος της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας.

10. Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οι δημόσιες επιχειρήσεις, οργανισμοί και τράπεζες υποχρεούνται να υποβάλλουν στο Υπ. Οικονομικών πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με την άσκηση του επαγγέλματος διαφόρων επιτηδευματιών και ελεύθερων επαγγελματιών. τα οποία είναι αναγκαία για το έργο των δημοσίων οικονομικών υπηρεσιών. Τα στοιχεία που θα υποβάλλονται και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διατάξεως αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού με την επιφύλαξη των διατάξεων περί τραπεζικού απορρήτου.

11. (...)³

12. Όποιος αποδέχεται πλαστά ή εικονικά ή νοθευμένα φορολογικά στοιχεία, για συναλλαγή ανύπαρκτη στο σύνολο ή για μέρος αυτής ή για συναλλαγή που πραγματοποιήθηκε από πρόσωπα διαφορετικά από αυτά που αναγράφονται στο φορολογικό στοιχείο, με σκοπό την απόκρυψη φορολογητέας ύλης και την έκπτωση του φόρου προστιθέμενης αξίας που αναγράφεται στα στοιχεία αυτά από το φόρο που αναλογεί στις ενεργούμενες από αυτόν πράξεις παράδοσης

²[Τροποποίηση 1884/1990, Άρθρο 35](#)

³[Αφαίρεση 2065/1992, Άρθρο 55](#)

αγαθών ή παροχής υπηρεσιών, εκτός των άλλων κυρώσεων υποχρεούται και στην απόδοση στο Δημόσιο του φόρου προστιθέμενης αξίας αυτού, εφ' όσον δεν αποδόθηκε για οποιονδήποτε λόγο από τον εκδότη των στοιχείων.

13. Στις περιπτώσεις που οι πωλήσεις αυτοκινήτων γίνονται από αντιπροσώπους, οι συμβολαιογράφοι υποχρεούνται να στέλνουν αντίγραφα των συμβολαίων πώλησης και των σχετικών πληρεξουσιών στην αρμόδια δημόσια οικονομική υπηρεσία για τη φορολογία των αντιπροσώπων. Όσοι παραβαίνουν την υποχρέωση αυτή υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται στο άρθρο 73 του Ν.Δ. 3323/1955 . Την ίδια υποχρέωση υπέχουν οι συμβολαιογράφοι και για τις περιπτώσεις καταρτίσεως συμβολαιογραφικών πληρεξουσιών με σκοπό την πώληση αγροτεμαχίων και εν γένει ακινήτων.

14. Με κοινές αποφάσεις του Υπ. Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο των εντύπων που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, ως και κάθε αναγκαία

λεπτομέρεια για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων.

15. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων υπουργών μπορεί να καθορίζονται παρόμοιες περιπτώσεις για λοιπές κατηγορίες επαγγελματιών, να διαφοροποιούνται οι υποχρεώσεις, να συμπληρούνται και να αντικαθίστανται τα στοιχεία των αναφερόμενων στις παραπάνω παραγράφους επαγγελματιών.

16. Συμφωνητικά που καταρτίζονται μεταξύ επιτηδευματιών ή τρίτων για οιαδήποτε συναλλαγή θεωρούνται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από της ημερομηνίας καταρτίσεως και υπογραφής από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., άλλως είναι ανίσχυρα και δεν έχουν κανένα έννομο αποτέλεσμα. Κατ' εξαίρεση, δεν θεωρούνται τα συμφωνητικά του προηγούμενου εδαφίου που καταρτίζονται από επιτηδευματίες ή τρίτους με το Δημόσιο, τις τράπεζες, τους οργανισμούς, τις επιχειρήσεις του ευρύτερου δημόσιου τομέα, τους δήμους και τις κοινότητες, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τις επιχειρήσεις, τις επιχειρήσεις που εκδίδουν κάρτες συναλλαγών και τις εταιρίες χρηματοδοτικής μίσθωσης του ν. 1665/1986.⁴

17. Με βάση τα αναφερόμενα στις παραπάνω παραγράφους στοιχεία κατά κατηγορίες επαγγελματιών οι φοροτεχνικές υπηρεσίες ελέγχουν εάν οι επιτηδευματίες έχουν εκδώσει τα από τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων

⁴[Τροποποίηση 2682/1999, Άρθρο 8; Τροποποίηση 2386/1996, Άρθρο 8](#)

στοιχεία για την είσπραξη των αμοιβών και καταχώριση τούτων στα τηρούμενα βιβλία.

18. Ο προσδιορισμός του φορολογητέου εισοδήματος των γιατρών καθώς κοιτών λοιπών ελεύθερων επαγγελματιών δύναται να προσδιοριστεί από την επιτροπή που προβλέπει το άρθρο 47 του Ν.Δ. 3323/1955 . Ο τρόπος, η διαδικασία, τα κριτήρια και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος από την επιτροπή των ελεύθερων επαγγελματιών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 25.

Ποινικό αδίκημα μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους⁵

1. Όποιος δεν καταβάλλει τα βεβαιωμένα στη Φορολογική Διοίκηση χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) μηνών τιμωρείται με ποινή φυλάκισης:⁶

- α) Ενός (1) τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, υπερβαίνει το ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ,⁷
- β) Τριών (3) τουλάχιστον ετών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α', υπερβαίνει το ποσό των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ. Η ποινική δίωξη ασκείται ύστερα από αίτηση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή των Ελεγκτικών Κέντρων ή του Τελωνείου προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας τους, που συνοδεύεται υποχρεωτικά από πίνακα χρεών, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων. Η πράξη

⁵[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

⁶[Τροποποίηση 4321/2015, Άρθρο 20; Τροποποίηση 3943/2011, Άρθρο 3; Τροποποίηση 3220/2004, Άρθρο 34; Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

⁷[Τροποποίηση 4321/2015, Άρθρο 20; Τροποποίηση 3943/2011, Άρθρο 3; Τροποποίηση 3220/2004, Άρθρο 34; Τροποποίηση 2948/2001, Άρθρο 19; Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

μπορεί να κριθεί ατιμώρητη, εάν το ποσό που οφείλεται εξοφληθεί μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης σε οποιονδήποτε βαθμό.⁸

(...)⁹

2. Στις πιο κάτω περιπτώσεις οφειλετών του Δημοσίου και τρίτων πλην ιδιωτών, οι προβλεπόμενες ποινές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, επιβάλλονται και προκειμένου:

- α) Για ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, στους προέδρους των Δ.Σ., στους διευθύνοντες ή εντεταλμένους ή συμπράττοντες συμβούλους ή διοικητές ή γενικούς διευθυντές ή διευθυντές αυτών ή σε κάθε πρόσωπο εντεταλμένο είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε από δικαστική απόφαση στη διοίκηση ή διαχείριση αυτών, σωρευτικά ή μη. Αν ελλείπουν όλα τα παραπάνω πρόσωπα, οι ποινές επιβάλλονται κατά των μελών των διοικητικών συμβουλίων των εταιριών αυτών, εφόσον ασκούν πράγματι προσωρινά ή διαρκώς ένα από τα καθήκοντα που αναφέρονται πιο πάνω.¹⁰
- β) Για εταιρίες ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες, στους ομόρρυθμους εταίρους και στους διαχειριστές τους. Για περιορισμένης ευθύνης εταιρίες, στους διαχειριστές αυτών και όταν ελλείπουν, αδιάφορα από το λόγο ελλείψεως τους ή όταν απουσιάζουν αυτοί από την έδρα της εταιρίας χωρίς να είναι γνωστό στη δημόσια οικονομική υπηρεσία ή στο τελωνείο όπου είναι βεβαιωμένα τα χρέη που ευρίσκονται, σε κάθε εταίρο, σωρευτικά ή μη.¹¹
- γ) Για συνεταιρισμούς, στους προέδρους ή γραμματείς ή ταμίες ή διαχειριστές αυτών, σωρευτικά ή μη.¹²
- δ) Για κοινοπραξίες, κοινωνίες, αστικές εταιρίες, που ασκούν επιχείρηση, στους εκπροσώπους τους και στα μέλη τους, σωρευτικά ή μη. Για

⁸[Τροποποίηση 4321/2015, Άρθρο 20; Τροποποίηση 3943/2011, Άρθρο 3; Τροποποίηση 3220/2004, Άρθρο 34; Τροποποίηση 2948/2001, Άρθρο 19; Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

⁹[Αφαίρεση 4321/2015, Άρθρο 20; Τροποποίηση 3943/2011, Άρθρο 3; Τροποποίηση 3220/2004, Άρθρο 34; Τροποποίηση 2948/2001, Άρθρο 19; Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹⁰[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹¹[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹²[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

συμμετοχικές ή αφανείς εταιρίες που ασκούν επιχείρηση στους εκπροσώπους τους.¹³

ε) Για αλλοδαπές επιχειρήσεις γενικά και για κάθε είδους αλλοδαπούς οργανισμούς στους διευθυντές ή αντιπρόσωπους ή πράκτορες που έχουν στην Ελλάδα, σωρευτικά ή μη.¹⁴

στ) Για νομικά πρόσωπα, εκτός των παραπάνω περιπτώσεων, στους εκπρόσωπους αυτών.¹⁵

3. Για τα πρόσωπα, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, η ποινική δίωξη ασκείται για τα χρέη προς το Δημόσιο και τρίτους πλην ιδιωτών που ήταν βεβαιωμένα κατά το χρόνο απόκτησης της πιο πάνω ιδιότητας ή βεβαιώθηκαν κατά τη διάρκεια που είχαν τη συγκεκριμένη ιδιότητα, ανεξάρτητα αν μεταγενέστερα απέβαλαν την ιδιότητα αυτή με οποιονδήποτε τρόπο ή για οποιαδήποτε αιτία, καθώς και για τα χρέη που βεβαιώθηκαν ανεξάρτητα από τη λύση ή μη των νομικών προσώπων, αλλά γεννήθηκαν ή ανάγονται στο χρόνο που είχαν την ιδιότητα αυτή. Για τα χρέη που ήταν ληξιπρόθεσμα κατά την απόκτηση της ιδιότητας αυτής από τους ανωτέρω, η ποινική δίωξη ασκείται μετά τρεις (3) μήνες από την απόκτηση της. Για τα πρόσωπα, που δεν υπείχαν ποινική ευθύνη κατά τις διατάξεις του άρθρου που αντικαθίσταται, όσον αφορά τα ήδη ληξιπρόθεσμα χρέη κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, το ποινικό αδίκημα διαπράττεται μόλις συμπληρωθούν τέσσερις (4) μήνες από την έναρξη της ισχύος του.¹⁶

4. Για χρέη βεβαιωμένα σε βάρος κληρονομούμενου η ποινική δίωξη των κληρονόμων ασκείται μετά ένα (1) έτος από την πάροδο της προθεσμίας προς αποποίηση της επαχθείσας κληρονομιάς ή κληροδοσίας.¹⁷

5. Με την παροχή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής του χρέους κατά τις κείμενες διατάξεις, αναστέλλεται η ποινική δίωξη, για όσο χρόνο διαρκεί η ρύθμιση και ο οφειλέτης είναι συνεπής με τους όρους της ρύθμισης και τελικά εξαλείφεται το αξιόποιο σε περίπτωση ολοσχερούς εξόφλησης. Επίσης, για τον ίδιο λόγο αναβάλλεται η εκτέλεση της καταγνωσθείσας ποινής ή

¹³[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹⁴[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹⁵[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹⁶[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹⁷[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

διακόπτεται η εκτέλεση αυτής που άρχισε, η οποία τελικά εξαλείφεται σε περίπτωση ολοσχερούς εξόφλησης.¹⁸

6. Την ίδια ευθύνη με τους οφειλέτες έχουν και οι από οποιαδήποτε αιτία συνυπόχρεοι καταβολής και οι εγγυητές χρεών κατά τα ανωτέρω. Κατά των εγγυητών και των συνυπόχρεων καταβολής χρεών προς το Δημόσιο λαμβάνονται όλα τα μέτρα που προβλέπονται από τη νομοθεσία που ισχύει κατά των πρωτοφειλετών, χωρίς να απαιτείται βεβαίωση του χρέους σε βάρος τους.¹⁹

7. Η υποβολή αίτησης ποινικής δίωξης αναστέλλει την παραγραφή του χρέους για το οποίο υποβλήθηκε μέχρι να εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση. Ο χρόνος παραγραφής του χρέους δεν συμπληρώνεται πριν την πάροδο ενός έτους από τη λήξη της αναστολής.²⁰

8. Μάρτυρας παρίσταται ο κατά την ημερομηνία της δικασίμου προϊστάμενος της αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ή τελωνείου ή υπάλληλος που υπηρετεί στην ίδια ή αντίστοιχη υπηρεσία. Η εμφάνιση του μάρτυρα στο ακροατήριο δεν είναι υποχρεωτική, εφόσον έχει λάβει χώρα έγγραφη ενημέρωση του αρμόδιου εισαγγελέα ή του δικαστηρίου εκ μέρους της Δ.Ο.Υ. σχετικά με τη διαδικαστική εξέλιξη της οφειλής, τρεις τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο.²¹

9. Προκειμένου περί χρεών της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ήδη ληξιπρόθεσμων κατά την έναρξη ισχύος της παρούσης παραγράφου, τα ποινικά αδικήματα των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' της παραγράφου αυτής, τελούνται με τη συνέχιση της μη καταβολής τους μετά την πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος των διατάξεων της παρούσας παραγράφου.²²

Παραγγέλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

¹⁸[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

¹⁹[Τροποποίηση 2523/1997, Άρθρο 23](#)

²⁰[Τροποποίηση 3220/2004, Άρθρο 34; Προσθήκη 2523/1997, Άρθρο 23](#)

²¹[Προσθήκη 3943/2011, Άρθρο 3; Προσθήκη 3220/2004, Άρθρο 34](#)

²²[Προσθήκη 3943/2011, Άρθρο 3](#)

Αθήνα, 21 Μαρτίου 1990

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Ν. ΘΕΜΕΛΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Θ. ΚΑΤΡΙΒΑΝΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Γ. ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γ. ΑΓΑΠΗΤΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Ι. ΛΙΑΠΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Κ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

Κ. ΛΙΑΣΚΑΣ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

Π. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Θ. ΓΚΑΜΑΛΕΤΣΟΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Γ. ΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 22 Μαρτίου 1990

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΚΩΝ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ